

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-1

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design s.r.o.

Software
Software

Adobe InDesign CS6

Fotografie na obálce
Cover Photography

Hostěradice, okr. Znojmo. Sestava nádob s kremací ze žárového hrobu
kultury zvoncovitých pohárů. (viz obr. 10 na str. 59)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2014
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

ÚVALNO (OKR. BRUNTÁL)

Extravilán (parc. číslo 366/1, 16-22). Sídliště. Eneolit. Povrchové sběry.

Soustavnými povrchovými sběry prováděnými od roku 2010 v extravilánu obce bylo získáno větší množství archeologického materiálu. Tvoří ho převážně kamenná štípaná industrie, která dnes čítá více než tisíc kusů. Mezi tyto nálezy patří i fragment silicitové sekery, nalezený na konci roku 2013 v centrální části nálezové polohy „H“ (s nejčetnějšími nálezy), a to na horní polovině (po spádnicí) parcel číslo 366/1, 16-22 (u hranice s katastrálním územím Brumovic, okr Opava).

Jedná se o týlní část přepálené silicitové sekery (rozměry: zach. d – 37 mm, š – 35 mm, s – 15 mm) s hlazenými stěnami a oble hrotitým týlem (obr. 14), která snad byla původně zhotovena ze silicitu z glacienních sedimentů (za posouzení sururoviny děkujeme A. Přichystalovi z Ústavu geologických věd PFF Masarykovy univerzity v Brně). Svou morfologií je blízká pazourkovým sekerám z mladého eneolitu. Daný nález je již třetím kusem nalezeným na katastru obce. Dřívější dva nálezy, které zaznamenal do svého soupisu lokalit pro území Slezska v šedesátých letech minulého století L. Jisl (Soupis, 508), jsou dnes nedostupné. Podobný kus (ale nepřepálený) je znám z Krnova (naleziště Burgsberg), je deponován ve sbírkách Městského muzea v Krnově pod inventárním číslem A 1300 (Šebela v přípravě).

Svatopluk Bříza, Lubomír Šebela, Petr Ulahel

Literatura

Jisl, L., nedatováno: *Soupis archeologických nalezišť a nálezů ve Slezsku* (nedatovaný rukopis uložený v archivu Archeologického oddělení Slezského muzea v Opavě).

Šebela, L. [v přípravě]: *Silicite Axes Eneolithic and Early Bronze Age on the territory Czech, Moravia and Czech Silesia.*

Resumé

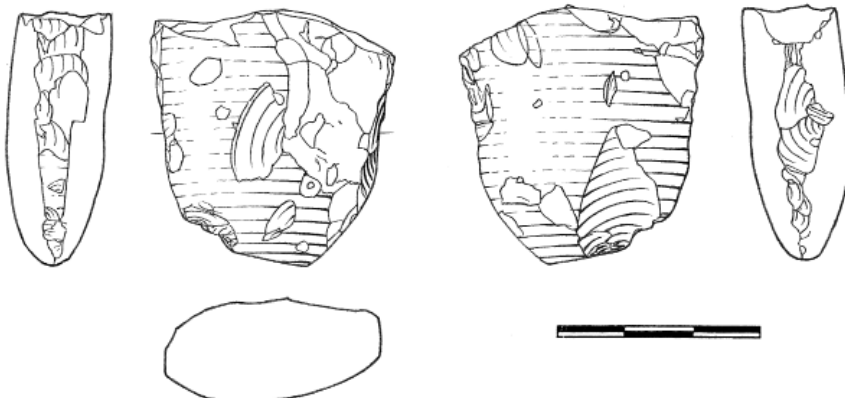
Úvalno (Bez. Bruntál). Ungebaute Teil der Gemeinde (Parzel Nr. 366/1, 16-22). Siedlung. Äneolithikum. Oberflächensammlungen.

VANOVICE (OKR. BLANSKO)

„Boří“. JoK. Depot. Sběr, průzkum pomocí detektoru kovu.

Při terénní prospekci Muzea Boskovicka byl zjištěn spolupracovníky muzea Vlastou Konečným a Jakubem Rozsývalem na katastru obce Vanovice v trati „Boří“ raně eneolitický objekt. Nález představuje depot složený ze dvou keramických nádob a stříbrné puklice. (obr. 15). Byl zahlouben ve svahu do podloží o maximální hloubce 45 cm (severní, horní část svahu) a minimální hloubce 20 cm (jižní strana svahu). Objekt měl šířku cca 40 cm. Střepey nádob byly značně fragmentarizované a byly rozprostřeny cca. 5 cm kolem puklice. Stratigrafické vrstvy nebyly zřetelné. Ačkoliv keramika byla značně fragmentarizovaná, lze z nálezové situace víceméně objektivně určit původní stav uložení jednotlivých artefaktů.

Do země byla uložena nádoba s vypulínami na okraji. Na ní byla položena stříbrná puklice vypulínami dolů. Průměr okraje nádoby přesně kopíruje průměr stříbrné puklice, výběr nádoby použité k uložení byl tak zřejmě přímo předurčen velikostí puklice. Spodní nádoba společně s puklicí byla následně překryta druhou nádobou na hrdle zdobenou vystouplou plastikou v podobě obráceného písmene U. Vlivem postdepozicičních procesů došlo k následné

Obr. 14. Úvalno. Silicitová sekera. Kreslil J. Brenner.
Obr. 14. Úvalno. Silicebeit. Zeichnung J. Brenner.

deformaci náleзовého celku. Kořen stromu prorazil jednu z vypnulín puklice. Tlak zeminy a postupná degradace keramického materiálu způsobila pozvolný propad horní nádoby a puklice do spodní nádoby. Pozvolně propadající se puklice zanechala na vnitřní stěně nádoby několik rýh.

Stříbrná puklice typu Stollhof má tři výrazné polokulovité vypnuliny tvořící středovou výzdobu, puklice byla závěsná, po stranách v horní části je dvojice prolomených obdélníkových otvorů. Puklice zhotovená ze stříbra je kruhovitěho tvaru o průměru 22 cm, mírně prohnutá a značně rozpraskaná. Maximální šířka plechu je 1 mm, váha 165,16 g. Z vrchní nádoby se dochovaly fragmenty zabírající cca jednu třetinu původního tvaru nádoby. Spodní nádoba s vypnulínami na okraji se zachovala ve fragmentech cca ze dvou třetin. Z objektu byly odebrány vzorky hlíny z vnitřní strany dna spodní nádoby, z výplně vypnuliny puklice a vzorek z vnější strany objektu.

Stříbrná puklice představuje doposud jedinou analogii k obdobnému nález z Kotouče u Štramberka, který publikovali V. Šikulová a M. Zápotocký. Jejich zařazení nález do jordanovské kultury potvrzuje nález z Vanovic, který obsahoval mimo puklici dvě keramické nádoby odpovídající témuž kulturnímu a chronologickému zařazení.

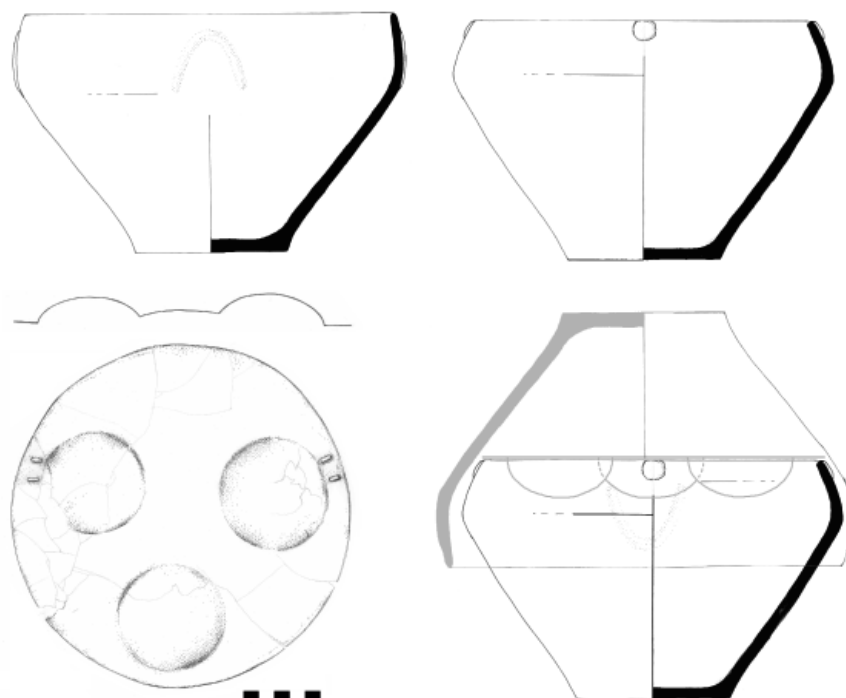
Roman Malach

Literatura

Šikulová, V., Zápotocký, M. 2010: Raně eneolitický měděný pektorál z vrchu Kotouče u Štramberka. *Archeologické rozhledy* 62, 395–428.

Resumé

Vanovice (Bez. Blansko). „Boří“. Jordanówer Kultur. Depot. Oberflächensammlung.

Obr. 15. Vanovice. Dvě keramické nádoby se stříbrnou puklicí a rekonstrukce jejich možného uložení.

Abb. 15. Vanovice. Zwei Gefäße mit der der silbernen Becken und die Rekonstruktion ihrer Aufbewahrung.